

SPOLEČNOST PRACOVNÍHO LÉKAŘSTVÍ ČLS JEP

Studničkova 7, 128 00 Praha 2

www.pracovni-lekarstvi.cz

sekretariát: Mgr. Lenka Brücknerová

tel. 224 968 534, e-mail: lenka.brucknerova@lf1.cuni.cz

předseda: prof. MUDr. Milan Tuček, CSc.

tel. 224 968 546, e-mail: milan.tucek@lf1.cuni.cz

Věc: Stanovisko k záměru liberalizace vstupních pracovnělékařských prohlídek – 1.2.2023

Podle § 103 odst. 1 písmeno a) zákoníku práce je zaměstnavatel povinen nepřipustit, aby zaměstnanec vykonával zakázané práce a práce, jejichž náročnost by neodpovídala jeho schopnostem a zdravotní způsobilosti. Podle § 10 vyhlášky č.79/2013 Sb. v platném znění se vstupní pracovnělékařská prohlídka provádí za účelem zajištění, aby k výkonu práce v podmínkách s předpokládanou zdravotní náročností nebyla zařazena osoba ucházející se o zaměstnání, jejíž zdravotní způsobilost neodpovídá zařazení k předpokládané práci. Problematika obsahu a rozsahu pracovnělékařských prohlídek je odbornou kompetencí oboru pracovní lékařství.

S ohledem na deklarovanou výzvu ministra zdravotnictví o spolupráci s odbornými lékařskými společnostmi, která má pomoci při řešení odborných medicínských problémů, zveřejňuje Společnost pracovního lékařství ČLS J. E. Purkyně stanovisko k záměru liberalizace vstupních pracovnělékařských prohlídek, které jsou považovány za nejvýznamnější součást primární prevence nemocí souvisejících s výkonem práce, a to i u prací zařazených do první a druhé kategorie dle vyhlášky č.432/2003 Sb. v platném znění.

Úvaha o zrušení povinnosti zajistit pracovnělékařské prohlídky v těchto kategoriích rizika má tyto reálně očekávatelné důsledky:

1. Dojde k výraznému nárůstu osob v produktivním věku, které nebudou mít jakýkoli kontakt se zdravotní péčí, a to ani preventivní. Povinnost vstupních prohlídek významně zvyšuje počet občanských preventivních prohlídek hrazených z veřejného zdravotního pojištění u registrujících praktických lékařů.
2. Řada zaměstnavatelů zruší kompletně pracovnělékařské služby, tudíž i jakékoliv zdravotní poradenství ve firmě.
3. Již v současnosti doložitelná snaha některých méně odpovědných zaměstnavatelů povede k dalšímu podceňování zdravotních rizik při práci a ke snížení zájmu řídit zdravotní rizika při práci.
4. Do prací kategorie 1 a 2 jsou zařazovány osoby se zdravotními hendikepami. Jak bude zajištěna omezení z těchto hendikepů vyplývající, snad jen požadavkem mimořádné prohlídky až po pracovní neschopnosti vyplývající z chybného pracovního zařazení?
5. Po vstupní prohlídce je přípustný posudkový závěr, že osoba je nezpůsobilá, takový závěr u mimořádné prohlídky možný není - možností je, že osoba je způsobilá, způsobilá s podmínkou/omezením či dlouhodobě pozbyla zdravotní způsobilost. Vždy je pro zaměstnavatele i uchazeče o práci/zaměstnance přijatelnější „zdravotní nezpůsobilost“, než když musí jít o vyřazení na základě dlouhodobého pozbytí zdravotní způsobilosti; navíc takový závěr bez vstupní/periodické prohlídky a odpovídajících informací o zdravotním stavu bude velmi ztížen a zatížen časovou prodlevou.
6. Reálně nutno očekávat nárůst počtu nových nemocí z povolání. Bez vstupních prohlídek se bude předpokládat, že osoba při zařazení k práci byla způsobilá a veškerá poškození zdraví, která lze uznat za nemoci z povolání, budou přičítána k zodpovědnosti zaměstnavateli, potvrdí-li se podmínky práce vyžadované seznamem nemocí z povolání - i když ve skutečnosti daným poškozením zdraví trpěl pracovník již před zařazením k práci, pouze to nemohlo být zjištěno.
7. Za práce s nižším rizikem poškození zdraví bývají považovány administrativní práce nebo učitelé. Vady, stavy a nemoci představující kontraindikaci k práci či vyžadující určitá omezení v práci

(přízpůsobení práce pracovníkovi) nemusí být zjevné a jsou ve snaze získat zaměstnání uchazečem skrývány.

8. Zaměstnavatelé nešetří finanční prostředky přijetím pracovníka/pracovnice na zdravotně nevhodnou pozici, náklady na jeho/její propuštění podle zákona budou jistě převyšovat cenu prohlídky. Pokud bude pracovník/pracovnice přijat/a do zaměstnání bez jakéhokoliv zjištění jeho/jejího zdravotního stavu, bude pracovat bez možnosti přeřazení při zdravotních potížích, při případném poškození zdraví prací buď odejde ze zaměstnání sám/sama proto, že už práci nezvládne nebo bude pracovat až do splnění kritérií pro uznání nemoci z povolání, případně s ní spojenou invaliditou.
9. Odstranění povinnosti vstupních pracovnělékařských prohlídek povede zejména u druhé kategorie k nevhodnému zařazování alergiků, diabetiků, hypertoniků, astmatiků, významně klesne záchyt asymptomatických stadií běžně se vyskytujících nemocí s jejich přechodem do zdravotně závažnějších stavů, které budou muset být řešeny s nemalými finančními náklady zdravotních pojišťoven dodatečně a pozdě, často u specialistů, jejichž zátěž a dostupnost se zvýší.
10. Ponechání odpovědnosti za své zdraví výhradně na konkrétním jedinci je jistě teoreticky chvályhodný cíl, ovšem s obecně známým přístupem populace k prevenci nemocí poněkud vzdálený. Ani myšlenka náhrady vstupní prohlídky čestným prohlášením o svém zdravotním stavu není praktickým řešením, neboť bude použita jako alibi bez jakéhokoliv právního významu.

Odborná společnost považuje záměr zrušit povinnost vstupních pracovnělékařských prohlídek, byť u méně významných pracovních rizik, za neuvážený, nedůvodný, odborně i ekonomicky chybný a zaujímá k němu negativní stanovisko.